

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

8

1911

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ



BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

λογη τίτλων διαφωτιζόντων τὰ κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἑπτάνησον ἀναφερομένην πνευματικὴν κίνησιν, ἀλλὰ καὶ πηγὴ ἀξιοσπούδαστος αὐτῆς τῆς ἱστορίας τῶν τυχῶν τῶν Ἰονίων νήσων καθ' ὅλου. Διὸ εὐγνωμοσύνης ἀξίος εἶναι ὁ κ. Bernot ἐπὶ τῆ ἐκδόσει αὐτοῦ.

Μ. Η. Μαλανδράκη Ἡ Παριζιάς σχολῆ. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεωνῆ. 1911. Εἰς 8ον σελ. ζ', 182.

Δὲν εἶναι πολὺς χρόνος ἐξ οὗ ἤρχισε μετὰ τὴν καθολικὴν περὶ τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας ἑλληνικῶν σχολῶν συγγραφὴν τοῦ Μιχθαίου Παράνικα ἡ εἰδικὴ ἐνασχόλησις περὶ ἐνίων αὐτῶν, ἧτις εἶνε ἀπαραίτητος πρὸς παρακολούθησιν τῆς ὅλης ἐν τῷ Ἑλληνικῷ πνευματικῆς κινήσεως ἐν ἡμέραις πονηραῖς. Εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας μονογραφίας τῶν τελευταίων ἐτῶν προστίθεται καὶ τὸ ἐνταῦθα ἀγγελλόμενον ἔργον περὶ μιᾶς τῶν σπουδαιωτάτων σχολῶν, τῆς ἐν Πάτρμφ.

Ὁ συγγραφεὺς κ. Μαλανδράκης διήρесе τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰς τρία μέρη· α') «Περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς σχολῆς, τῶν διδασκάλων αὐτῆς καὶ τῆς καθόλου αὐτῆς καταστάσεως καθ' ἅπαντα αὐτῆς τὸν βίον»· β') «Περὶ τῶν πόρων καὶ τῶν ἀναλωμάτων, τῶν προστατῶν, ἐυεργετῶν καὶ ἐφόρων καὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς σχολῆς»· γ') «Περὶ τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς καὶ τῆς ἐν αὐτῇ διδασκαλίας. Ὡς δ' ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων γίνεται δῆλον, πραγματεύεται ἐν τῷ κειμένῳ τὰ πρὸς τῆς ἰδρύσεως τῆς σχολῆς ἀρχομένης τῆς δευτέρας δεκάδος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ὑπὸ Μακαρίου ἱεροδιακόνου τοῦ Καλογερᾶ μέχρι τοῦ Ἰωάννου Σακελλίωτος, διδάξαντος ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1865 ἕως τοῦ 1888, ὅτε ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κωνστ. Λομβάρδου, ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίως ἐκπαιδεύσεως, ὡς πρῶτος ἐπιμελητῆς τοῦ ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τμήματος τῶν χειρογράφων, τὰ κατὰ τοὺς πόρους καὶ τὰς δαπάνας τῆς διατηρήσεως τῆς σχολῆς καὶ τὰ κατὰ τοὺς μαθητεύοντας καὶ τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας. Ὡς δὲ βλέπομεν ἐκ τῶν πλουσιῶν εἰς τὸ κείμενον ἐπομένων σημειώσεων (σ. 78-149), ἀφθονον ἐποίησατο χρῆσιν πηγῶν καὶ βοηθημάτων, ἀντλήσας τὴν ὕλην αὐτοῦ οὐ μόνον ἐκ πάντων τῶν ἑλληνικῶν καὶ ξένων βιβλίων, ἐξ ὧν ἡδύνατο νὰ διαφωτισθῇ ἔστω καὶ ἐλάχιστόν τι περὶ τοῦ θέματος ὅπερ ἐξελέξατο, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν

τῶν ἐν Πάτμῳ ἀρχείων. Εἶνε δὲ λυπηρὸν, ὅτι, πιθανῶς ἵνα μὴ ὑπερεκτείνῃ τὸν ὄγκον τοῦ βιβλίου, εἰς τὰς σημειώσεις ταύτας ἔδωκε τύπον λίαν συνεσφιγμένον, ποιούμενος ὑπέρμετρον χρῆσιν ἐπιτιμήσεων οὐ μόνον ἐν ταῖς παραπομπαῖς, ἐν αἷς ἄλλως δὲν εἶνε πάντοτε ἀκριβεῖς καὶ πλήρεις οἱ ἀναγραφόμενοι τίτλοι τῶν βιβλίων, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ τῶν σημειώσεων (οἷον ἐν σ. 141 σημ. 37: εὐρομεν ψυχαγωγ. ἐρμηνείαν τῆς Χριστομαθείας ταύτης γραφθεῖσαν ὑπὸ τινος τῶν μαθητ. τῆς σχολ.). Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου περιλαμβάνεται ἀξιόλογον Παράρτημα, ἐν ᾧ ὁ συγγραφεὺς ἐκδίδει τὰ περὶ τῆς Πατριάδος σχολῆς πατριαρχικὰ σιγίλλια καὶ ἐπιστολάς πατριαρχῶν καὶ λογίων εἰς αὐτὴν ἀναφερομένης.

Πλὴν τῶν ἄλλων λίαν πρωτότυπον εἶνε τὸ μέρος τῆς συγγραφῆς τὸ πραγματευόμενον τὰ κατὰ τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσης ἐν τῇ σχολῇ τῆς Πάτμου, ἣτις ἄλλως δὲν διέφερε πολὺ τῆς μεθόδου τῆς ἀσκουμένης ἐν τοῖς λοιποῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας. Τὸ θέμα τοῦτο ἀξίζει νὰ ἐλκύσῃ καὶ διὰ μακροτέρων τὴν προσοχὴν τῶν νεωτέρων ἡμῶν φιλολόγων καὶ παιδαγωγῶν χάριν λεπτομερεστέρως ἐξακριβώσεως τῆς παρ' ἡμῖν καθ' ὅλου ἱστορίας τῶν γραμμάτων. Ἀφθονοὶ δὲ ὕλικόν πρὸς τοιαύτην μελέτην παρέχουσι οἱ πολυπληθεῖς κώδικες τοῦ δεκάτου ὀγδόου μάλιστα αἰῶνος οἱ ἐγκατεσπαρμένοι κυρίως ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐν Ῥωμανίᾳ. Οὐδέ θὰ περιορισθῶσι τὰ ἐκ τῆς μελέτης ταύτης πορίσματα εἰς μόνην τὴν γνῶσιν τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς σχολείοις τῆς τουρκοκρατίας, ἀλλὰ θὰ δοθῇ ἀφορμὴ νὰ συσχετισθῶσι τὰ κατ' αὐτὴν καὶ πρὸς τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ παιδαγωγίᾳ τῶν βυζαντιακῶν χρόνων, ἣτις παρέχει ἀνεκμετάλλεστον μέχρι τοῦδε ὡς τὸ πλεῖστον ἔδαφος ἐρεύνης.

Ἐξεδόθη ἐν καθυστερήσει τῇ 30 Νοεμβρίου 1911.